

Izhaja vsak delavnik popoldne

NOVICAS

Društvo in zveza s Koprarjem ali s 6 — Tiskovni uredništvo: šteje 30 — Tiskovni uredništvo: šteje 30 — Tiskovni uredništvo: šteje 30 —

CENE PO POŠTI:

za celo leto K 240—
za pol leta K 120—

CENE PO POŠTI:

za celo leto K 60—
za en mesec K 20—

V upravi stane mesečno K 18—

Glasilo krščanskega delovnega ljudstva

Posamezna številka stane K 1.40

Dr. A. Gosar:

Nekoliko pojasnila.

Moj govor na zadnjem shodu v »Unionu« je izzval v »Jutro-vem« taboru vihar ogorčenja. Očitajo mi »falzifikacijo« državnega proračuna in ne vem, kaj še vse. Ker sem bil ta čas v Belgradu in nisem čital večine Jutrovih števil, naj odgovorim samo na ta — menda glavni — odtok, ne sicer, da bi hotel Jutro izpreobrniti, marveč samo, da stvar pojasnim kolikor je pač potrebna pojasnila.

V svojem govoru sem trdil, da je v proračunu ministrstva za socialno politiko predvidenih za Srbijo in Črno goro 1 milijardo 332 milijonov kron, za prečanske dežele pa samo 113 milijonov kron. Da to ni »falzifikacija« priznava indirektno »Jutro« samo v svojem »avtentičnem« (od kdaj ima g. Ribnikar to čast?) pojasnilu o proračunskih postavkah socialne politike, ker so na strani 96 proračuna ministrstva za socialno politiko redni izdatki za Srbijo in Črno goro navedeni v višini 333.773.965 dinarjev, to je (če ne upoštevamo decimal) natančno 1 milijardo 332 milijonov kron, za prečanske dežele pa v višini 113.300.865 kron. V tej vsoti pod rubriko Srbija in Črna gora so res zapopadani tudi nekateri izdatki za prečanske kraje, zlasti invalidske podpore, ki znašajo za cel »prek« skupno le 63.688.864 din. Ker mi je to v govoru izpadlo, je bilo Jutro brez dvoma upravičeno na to opozoriti in zahtevati, da upravičeno na to opozoriti in zahtevati, da svoje navedbe vtolkajo popravim. To bi pa tudi brez očitke »falzifikacije« radovolje storil, ker pač nimam razloga iskati dokazov za svoje trditve v netočnih podatkih in ker tudi nisem tako uverjen v svojo nezmotljivost, da si ne bi upal priznati in popraviti morebitne napake, in to tem manj, kadar navajam številke samo po spominu.

Toda, po mojem mnenju ne gre v našem slučaju toliko za popolno točnost številke kot za resničnost mojih trditvev, da se v Srbiji neprimerno slabše gospodari kot pri nas in da smo mi »prečani« pri državnih izdatkih močno prikrašani. V tem pogledu pa se mi zdi, da govorijo ravno številke, na katere se Jutro sklicuje z a mojo trditvev.

Ako namreč primerjamo vsoto rednih invalidskih podpor za Srbijo in Črno goro (tu znašajo te podpore 224.686.842 Din) ter onih za invalide v prečanskih pokrajinah (ta vsota znaša, kakor že omenjeno, 63 milijonov 688.864 Din) tedaj vidimo, da dobe invalidi v Srbiji in Črni gori približno triinpolkrat toliko podpor kot njihovi tovariši v »preku«. Jutro navaja v tem pogledu sicer čisto točne podatke, koliko dobimo mi iz državne blagajne, vendar ni iz njih nič razvidno, ker pozablja (namenoma?) povedati iztočnico tudi, koliko dobila Srbija in Črna gora.

Že iz tega zglede se jasno vidi, da točne številke niso še vse, pa tudi če si sicer nekoliko pobližje ogledamo mojo »falzifikacijo« vidimo, da je za resničnost mojih trditvev brez bistvene važnosti. Jaz sem navajal samo številke glede rednih izdatkov ministrstva za socialno politiko, nisem pa omenjal izrednih izdatkov, pri katerih je razlika med Srbijo in Črno goro na eni, ter prečanskimi pokrajinami na drugi strani tudi znatna (Srbija in Črna gora dobi 39.065, 275 din., prečanske dežele pa 51.788.272 kron, razlika je torej 26.368.257 din. ali 105.473.028 kron). Po mojih navedbah na shodu bi dobili Srbija in Črna gora okroglo 1 milijardo in 220 milijonov kron več kot prečanske pokrajine, ako o d š t e j e m o o d t e g a i z d a t e k z a i n v a l i d s k e p o d p o r e p r e č a n o m (63.688.864 din.), kakor to »Jutro« pravilno zahteva, pri čemer pa razlika pri izrednih izdatkih v znesku 26.368.257 din. (»Jutro« »avtentičnik« razlagalec drž. proračuna »je to razliko enostavno prezrl ali zamolčal), tedaj se končna razlika med izdatki za Srbijo in Črno goro ter »prekom« spremeni za 37.320.607 din. ali 139 mil. 282.428 K ter znaša okroglo 1 milijardo 81 milijonov kron. Mislim torej, da je komaj vredno dveh tiskanih vrstic, s katerimi bi se moja »falzifikacija« popravila ter bi se povedalo, da Srbija ali Črna ne dobila 1 milijardo 220 milijonov več kot prečanski kraji, temveč le 1 milijardo 81 milijonov. Če bi se dala ta milijarda kako izpolnizirati, potem bi človek še razumel ves vrišč in grožnje s korobačem, tako je pa šlo očividno samo zato, da se

oslabi pravilni vtis mojih navedb. Zato se je »Jutro« ocesilo na ta bistveno brezpomembni lapsus ter hoče na ta način prikriti bridko resnico, katere pa ljudem kmalu ne bo več treba dokazovati s številkami, ker jo pač vse preveč čutijo v svojem žepu.

Glede ostalih zneskov, ki so v proračunu predvideni za prečanske pokrajine v poglavju za Srbijo in Črno goro, pa naj mi bo dovoljeno čisto kratko pripomniti: Tu tepe demokrate njihov centralizem sam. »Clara pacta, boni amici«, to je naše načelo in predvsem to hočemo, dobro vedoč, da bo ravno to največ pripomoglo k našemu zblizanju s Srbi. Res je v poglavju

za Srbijo in Črno goro več manjših postavk, katerih smo lahko deležni tudi mi prečani v večji ali manjši meri. Izkušnja pa opravičuje našo bojazen, da bomo od tega le malo dobili. Ako se demokratom ne bi tako strašno mudilo centralizirati posamezne oddelke socialne politike, bi danes jasno vedeli, pri čem smo in izključeno bi bilo, da bi iz istih števil vsakdo nekaj drugega čital.

Moji podatki o slabem gospodarstvu v naši državi, zlasti pa v Srbiji, ne potrebujejo pojasnila in »Jutrovi« ugovori v tem pogledu ne odgovora. Njihova zavist je preočita, da bi jo bilo treba še pojasnjevati in odkrivati.

Vojna novega papeža.

Rim, 5. febr. (Izv.) Danes ob 11. uri dopoldne in ob 4. uri popoldne se je zopet

dvignil iz konklave črn dim, znamenje, da obe volitvi še nista bili uspešni.

Razprava proti komunistom.

Nasilje v zaporih.

Belgrad, 1. februarja 1922.

Razprave proti komunistom pred belgrajskim sodiščem postajajo po izpovedih obtožencev in priči zelo zanimive. Obtoženci povečini zanikajo krivdo in doprinašajo zato dokazila. Izjave, ki so jih dali v preiskavi preklicujejo, ker so jih dali pod visokim batin in drugovrstnih muk. Kakor poročajo današnji listi, je neka ženska izpovedala naravnost neverjetne reči glede izsiljevanja izjav. Tla ječe so bila krvava, kri je pritekala do vrat njene celice. Kričanje, stokanje in jok obtožencev je bilo čuti vsak dan. Ako je to res, potem je dolžnost ministra pravde in policije, da zabrišeta ta madež in tiste, ki so to lumparijo povzročili, uazneta s korobačem iz službe v zapor. Čast naroda in ugled države zahteva tu resnega obračuna z lopovi, ki nasilnim potom potvarjajo resnico. Ne nasilje, temveč pravica je temelj države!

Belgrad, 4. februarja. Danes je bil zaslisan zadnji obtoženeec dijak Sava Nikolić, ki priznava, da je prejel od Stejića bombe, toda le v shrambo. Obtoženeec trdi, da so ga v preiskovalnem zaporu prisilili do podpis izjav, katerih ni nikoli podal. Nato so zaslili več obrambnih priči, ki so ugodno izpovedale za obtožence Čopića, Trebinjca in Filipića, ki se je nahajal dne 26. januarja 1921 v Belgradu in se torej ni mogel udeležiti komunističnega sestanka v Novem Kadu, kot navaja obtožnica. Nato so bili prebrani razni akti, zlasti o tem, kako je na seji konstituante dne 26. januarja nakrat ugasnila luč.

Belgrad, 4. februarja. Uprava mesta Belgrad dementira vesti o batnanju in mučenju komunističnih obtožencev v belgrajskih zaporih.

„Wranglovci se ne dajo podkupovati“.

Belgrad, 6. febr. (Izv.) Vojni minister je na vprašanje poslanca Hohneja, kaj misli ukreniti glede Wranglovcev, ki služijo kot obmejne čete, odgovoril, da je bilo na italijanski in nemški meji tihotapstvo

zelo razširjeno. Odkar pa služijo tam Wranglovci je že skoraj popolnoma ponehalo, ker so Wranglovci zelo dobri vojaki in se ne dajo podkupovati.

Slavka čeških rudarjev popolna.

Podjetja zapirajo skladišča za živila.

Mosty, 3. februarja. Okrožna rudarska konferenca v Mostyeh je dognala, da so nekatera podjetja, hoteč streti odpor stavkujočih, zaprla skladišča za živila. Rudarji so zato pozvali okrožni rudarski urad v Mostyeh, naj o tem nasilju takoj obvesti vlado, ker bodo sicer segli po represalijah in odpoklicali z dela še tiste tovariše, ki opravljajo varnostno službo po rudokopih. Vsega skupaj stavka od 150.000 185.000 rudarjev.

Praga, 4. febr. Po poročilu »Češkega Slova« so lastniki zapadno-čeških predilnic odpovedali kolektivne pogodbe, kar tiče plač, zahtevajoč 15 odstotkov znižanja plač, po čemur bi bilo prizadetih 50.000 delavcev. Centralni odbor strokovnih organizacij rudarjev in plavžarjev pa je izdal svojim članom razglas, v katerem zahtevajo nevtralnost uradniškega osebja pri boju s štrajku in da naj vrše le rudniško-policijske predpise.

† Fra Didak Buntić.

Mostar, 6. febr. (Izv.) Včeraj se je tukaj vršil pogreb poslanca Fra Didaka Buntića, ki je umrl dne 3. t. m. v starosti 51. let. Pogreba se je udeležila ogromna množica

ljudstva. Ob grobu je govorilo več govornikov. Pokojnik je bil voditelj Pučke stranke za Hercegovino ter je vsled svojega neumornega delovanja užival med revnim ljudstvom veliko zaupanje.

Bratova tajnost.

Povest iz irske zgodovine. Prevel M. R. (Dalie.)

V trenutku je stala lestva pri oknu, in mlad dečko je hitel po njej proti oknu. Pa duhovnik ga je s svojimi močnimi rokami postavil hitro na tla in že v naslednjem trenutku skočil sam skozi okno. Preteklo je nekaj minut, nestrpno so čakali navzoči, kaj bo. Slišalo se je samo prasketanje ognja in sikanje vode. Na drugem koncu hiše se je zopet vzdignil mogočen plamen in v groznem žaru razsvetlil črne oblake, ki so plavali prek hiše.

»Na drugo stran z brizgalko!« je kričal Hugo Peacock in njegove močne roke so potegnile voz čez dvorišče na vrt, da se še od te strani obrani razširjanje plamena.

»Prihaia, ima jo! Hvala Bogu!« se je čulo iz sto grl.

Hugo Peacock je pogledal in njegove oči so se zaiskrile. Ravno kar je stopil pater Fitz-Roy s svojo materjo v naročju

na lestvo. Nekateri so stegnili roke, da bi mu breme odvzeli, a ni je dal. Močan človek kakor je bil, je šel z dragim mu bremenom, kot bi nesel dete.

»Se ji je kaj zgodilo?« so mu klicali nasproti.

Mati je ležala v sinovem naročju, kakor brez življenja.

»O Bog, mrtva je.« je zašepetalo nekaj žensk in so si s predpasniki obrisale solze.

Drenjale so se okoli župnika.

»Pustite me, ljudje božji,« je prosil ta. »Tukaj ne more nihče pomagati.«

Nesel je svojo mater v ubožnico. O življenju ni bilo nobenega znamenja, nobene sledi več. Najsi si je še tako prizadeval, ni se mu posrečilo, da bi njegovo uho ujelo kak utrip srca, kak dih tihih prs. Mati Ana je bila mrtva, zadušil jo je dim. Župnik je padel na kolena, skril svoj obraz na drage prsi ljubljene matere in jokal kot otrok. Molil je dolgo.

Ko se je vrnil zopet na pogorišče, so

Brez dela.

Zadnji petek je razglasil predsednik Narodne skupščine ob koncu seje, da bo naslednja seja šele dne 16. febr. Zakaj pa dobijo državni očetje sedaj naenkrat 14 dni počitnic? Niti državnih niti srbskih praznikov ni prihodnjih 14 dni, ki bi po dosedanjem običaju opravičevali brezdelnost naših zakonotvorcev. Počitnice so posledica hude notranje bolezni našega belgrajskega parlamenta: nesposobnosti in lenobe. Predsednik narodne skupščine trenutno nima nobenega predloga in predmeta na razpolago, ki bi ga mogel postaviti na dnevni red skupščine.

Lahko rečemo, da 90 odstotkov sedanjih poslancev sploh ni sposobno za resno zakonodavno delo. Cele stranke imajo v vladi, ki sploh nimajo ni enega sposobnega človeka za zakonodajo, n. pr. samostojneži. V drugih parlamentih, ki bolehalo vsi na isti bolezn, imajo vsaj na razpolago v centralah dobro uradništvo, ki izdeluje skupščinam zakonske predloge, tako da poslanci na njih izvršujejo le svoje korekture. Sedanje belgrajsko uradništvo je seveda še nesposobnejše nego večina poslancev samih in za to nastopajo v našem parlamentu periode, da njegov predsednik nima nobenega zakonskega predloga za pretres. Priznana dejstvo je, da vsi parlamenti z občinam pravom glasa niso usposobljeni za zakonodajno delo. Zato se je začelo v vseh evropskih državah gibanje, da se ustvarita vsaj dva, ako ne več, koordinirana zakonodajna parlamenta, eden politični, drugi soc.-gospodarski; v prvem bi sedeli politiki, v drugem sociologi in ekonomski po znanju in zvanju. Naša stranka je ta dualizem v ustavni debati predlagala, seveda pred ljudmi, ki so v izobrazbi še za dobrih 30 let zaostali, zato tudi brez uspeha.

Druga bolezen našega belgrajskega parlamenta je lenoba sedanjih vladnih strank. Poslanci vladne večine ne prihajajo ne v odbore, ne na seje, ne na druga posvetovanja. Njihov zadatek je, da skrbijo za svoj lastni jaz. Verizijo, posredujejo, kupujejo, prodajajo. To je družba materialistična, egoistična, brez zanimanja in razumevanja za splošno korist. Ako prideš v naš parlament, naenkrat vidiš nizek nivo sedanje parlamentarne večine. Zakonodajci zbijajo šale kot v beznicah, se norčujejo drug iz drugega, vsak resen govor je njihovemu intelektu in njihovemu razpoloženju največja muka.

Na vladi in njeni večini je, da skrbi parlamentu za delo. Pri nas se za to delo ne poskrbi, razlogi so nesposobnost in lenoba. Ta bolezen se more ozdraviti samo po ljudstvu. Samo ljudska nevolja lahko očisti tako ozračje. Ne mislimo na volitve, že prej se lahko izvrši del posla. Če vidimo narodnega poslanca iz vladne večine sedaj po gostilnah, vlakih, domačih hišah itd. posedati in politizirati, napotimo tega centralista v Belgrad, kjer parlament nima zakonskega predloga, o katerem bi se lahko posvetoval. Ali vladne večine res ni sram njene lenobe in nesposobnosti?

Vsak naročnik naj pri-dobi vsaj 2 nova!

goreli in se kadili še zadnji ostanki. Hiša, v kateri je preživel svojo mladost, hiša, kjer je imel shranjeno vse svoje imetje, je postala groblje, kup žerjavice in pepela.

»Gospod je dal, Gospod je vzel. Bodi češčno Njegovo ime!« je govoril s požarno potrpežljivostjo Joba.

Hugo Peacock se je s svojo brizgalko odpeljal, ker je ena zadostovala in gospodarska poslopja tudi niso bila več v nevarnosti.

»To je treba preiskati,« je dejal žalosten. »Da je nekdo zažgal, o tem ni dvoma! Takoj jutri pošljem po sodnika.«

To je tudi storil in sodnik William Harting je prišel na kraj nesreče. Ginjen je stal na pogorišču in premišljeval nesrečo, v katero je že drugi padla nedolžna in občespoštovana družina. Prepričan je bil, da je to delo skrbitelja sovražnika. Obiskal je župnika v Patricijevi hiši, mu stisnil desnico v znamenje najpričnejšega sočutja in je dolgo časa govoril z njim.

»Včeraj ste torej odpustili hlapca iz

Stauka železničarjev u Nemčiji.

Berlin, 4. februarja. Prometno ministristvo sporoča, da se na tožadveni oklic sindikata koaliranih železničarjev posebnostno strojevodje vračajo na delo.

Berlin, 4. februarja. Kakor se doznava s pristojnih mest, se pogajanja med vlado in železničarji ne bodo nadaljevala, ker so se ponekod vršili nemiri in sabotaža.

IZPRAZNITEV DALMACIJE.

Belgrad, 6. febr. (Izv.) Pokrajinski namestnik za Dalmacijo je konfiriral z zunanjim ministrom dr. Ninčičem in našim konzulom v Rimu dr. Angelinovićem, ki se nahaja v Belgradu, o izpraznitvi III. zone in drugih zadev zasedenega ozemlja.

MAŽARSKA STRANKA V JUGO-SLAVIJI.

Novi Sad, 6. febr. (Izv.) Mažari iz Vojvodine so ustanovili samostojno mažarsko stranko, ki ne bo simpatizirala z nobeno obstoječih strank.

DANAŠNJA PREDBORZA.

Zagreb, 6. febr. (Izv.) Kurzi današnje predborze: Pešta 46.50, Berlin 152, Italija 14.10, London 1312—1315, New York 300—303, Pariz 25.45—25.60, Praga 590, Dunaj 3.95, Zürich 60.

Zürich, 6. febr. (Izv.) Kurzi na današnji predborzi: Berlin 255, Holandsko 190, New York 510, London 22.06, Pariz 42.80, Italija 23.85, Praga 9.92, Budimpešta 0.775, Zagreb 1.70 (se je dvignil), Varšava 0.15, Dunaj 0.17, avstr. krone 0.09.

Dunaj, 6. febr. (Izv.) Na današnji predborzi notira deviza Zagreb 25.25.

Politični dogodki.

+ Dve hrvatski politiki. Pod tem naslovom je priobčil dr. Josip Andrić v osješki »Hrvatski Obrani« članek, v katerem ugotavlja, da obstojata danes na Hrvatskem dve politiki. Eno zastopa Hrvatski blok. To je politika najzagrejenjše pravaštva, ki mu je določil Radičev realizem obliko in cilj v mali Hrvatski. Drugo politiko vodi Hrvatska pučka stranka, ki sicer tudi zastopa hrvatstvo, toda to ne omejeno v obliki male Hrvatske, ampak kot narodno misel, obsegajočo vse Hrvate. To misel je spojila pučka stranka s krščanskim socializmom. Danes ima večjo privlačno silo do nas blokaška politika, ki pomenja obenem ogromen liberalni naval, kakoršnega Hrvatska še ni videla. Bodočnost pa je nedvomno prisojena politiki Hrvatske pučke stranke, ker bo hrvatski narod z to kaško politiko doživel eno svojih največjih razočaranj in se bo potem tem iskrenejši oklenil resilne vsehrvatske misli, oplojene s krščanskosocialno idejo.

+ Vendar edini. Neki sarajevski list poroča: Neki tukajšnji Srb se je obrnil na finančno ministristvo v Belgradu s prošnjo, da bi mu zamenjal denar za sina študenta, ki obiskuje šolo v Parizu, po državnem kurzu. Toda v ministristvu so prošnjo sarajevskega Srba zavrnili z opazko, da dotična naredba velja samo za dijake iz Srbije. Torej tudi bosanski Srb v Belgradu nima veljave. — Komunisti, proti katerim se tačas vrši razprava v Belgradu, so skoraj izključno Srbi. Kljub temu so jih v ječi pretepali in mučili kakor zadnjega hrvatskega seljaka iz Djakovščine. Torej smo pod sedanjim batinskim režimom ipak vsi enaki. — Pa še ob drugih prilikah se kaže narodno edinstvo SHS. Ze zadnjič smo zabeležili, kako enodušno so se našli vsi špekulanti brez razlike strank, ko je šlo za zagrebško borzo. Prejšnjo nedeljo so pa zborovali v Belgradu hišni posestniki iz cele Jugoslavije. Tu so bili tudi pristaši velesrbstva in hrvatskega separatizma in vseh mogočih drugih političnih diakov in diakov. Vsi ti so v največji slogi udrihali po vladi, ki neki ne vpoštevajo dovolj int-

resov hišnih posestnikov. Iz tega se vidi, da je le nekaj stvari, ki vežejo vse SHS.

— Eksteritorialnost sovjetskih misij na Čehoslovake. Češka vlada je priznala vsem sovjetskim misijam eksteritorialnost, to je, da uživajo vse pravice diplomatov, da ne sme biti noben član misije aretiran ali sicer nadlegovan od oblasti. — Na Češko pride v kratkem predsednik sovjetske ukrajinske vlade Rakovsky in poveljnik rdeče armade komisar Podvojsky.

Dnevni dogodki.

— Podaljšani rok za odmero dohodninskega davka. Iz Belgrada smo prejeli danes naslednje obvestilo: Na intervencijo g. posl. dr. Hohnjeca je minister financija Kumančič podaljšal rok za napoved stroškov in dohodkov za odmero dohodninskega davka, do konca meseca februarja.

— Volitev novega papeža. Dne 3. t. m. so se kardinali po običajnih ceremonijah zapirli v konklave. Takoj na to se je vršila prva volitev, ki je ostala brez uspeha, kakor je naznanil dim, ki se je ob 12. uri 20 minut dvignil iz konklave. Zvečer ob 17. uri 15 min. je zopet naznanil dim, da se je izjalovila tudi druga volitev. Množica, ki je čakala na trgu Sv. Petra na izid, je razočarana odšla. Tudi naslednji dan, 4. t. m., se je iz sikstinske kapele dvakrat dvignil črn dim, znamenje, da sta tudi ta dan ostali obe volitvi brez uspeha. Konklave se nadaljuje.

— Umrl je v St. Paulu, Minn., megr. Josip Buh, vikar duluthske škofije in bisernomašnik.

— Umrl je včeraj v Mekinjah pri Kamniku kovaški mojster Jože Hočevar. Pogreb bo v torek ob pol 10. uri dopoldne. N. v. m. p.!

— Krokova posojilnica v Mariboru. Pred kratkim ustanovljena Krokova posojilnica prav dobro napreduje. Krog vlagateljev je vedno večji. Zaupanje do novega delavskega zavoda je s strani istega veliko. Uradne ure so vsako soboto od 3.—5. popoldne ter vsako nedeljo in praznik od 9. do 11. ure dopoldne. Posojilnica ima svoje prostore v Franciškanski ulici 2.

— Državni rudniki na petu boljšanja. Uprava državnih rudnikov je imela leta 1918/19 za približno pot milijona dinarjev deficita, leta 1919/20 približno 5 milijonov, a leta 1920/21 že 23 milijonov dinarjev dobička. Tako vele poročila iz Belgrada. Da bi bilo povsod tako!

— Čudno hi ne bilo. Kakor poročajo nekateri zagrebški listi, se opaža na hrvatskih progah pritajena pasivna resistenca železničarjev, radi katere trpi predvsem izvoz lesa. — Ali pa morda leze promet nazaj radi krize same?

— Brez telefona je ostala pokrajinska uprava v Sarajevu, ki je v tako velikih denarnih stiskah, da ni mogla plačati naročnine za telefon, vsled česar je poštno ravnanje v Sarajevu odvzelo vse telefone v pokrajinskih uradih.

— Čedna družba. Iz Maribora: Lesno industrijo v Koroški ulici 46 je kupila družba, koje članj so: milijonar demokratiški advokat dr. Irgolič, žid D. Böhm in socialistični mestni svetnik in tajnik JSDS. Lojze Slanovec. Gliha vkup štrih!

— Mariborski vodilni socialisti so začeli po vzgledu gospoda Kristana popolnoma v kapitalistične vode. Mestni svetnik Lojze Slanovec je postal akcionar milijonske lesne industrije. Ne bo več dolgo, ko bodo mariborski vodilni socialisti in demokrati eno in isto, namreč »buržuj«, častilci zlatega teleta. Delavstvo, ki takim voditeljem še sploh kaj veruje, je res obžalovanja vredno.

— Prijeti ropar. Orožniki z Grosuplja so aretirali Alojzija Premika iz Zalje, ker je dne 2. januarja lesni oropal Janeza Škerjanca, kateri je v Premiku spoznal histega moža, ki ga je bil napadel in oropal.

— Iše se hlapec za domača dela. Prosto stanovanje, prosta hrana in luč. Plača po dogovoru. Služba stalna. Polzve se v pisarni Jugoslov. strok. zveze, Stari trg 2/I. nadst.

je prišel Hugo Peacock na dvorišče in z njim njegov hlapec.

»Gospod sodnik,« mu je zaklical, »pozgalec se je našel. Moj hlapec je našel danes Macrina, ki je bil iz službe odpuščen, v gozdu obešenega.«

»Res?« je vprašal Harting, ki ni skoro verjel, kar je slišal. »Ali ni dvoma v osebje?«

»Brez dvoma, gospod sodnik,« je potrdil hlapec, »Macrina poznam kot samega sebe.«

»Vi torej mislite,« je rekel sodnik, obrnjen proti oskrbniku, »da je Macrin zažgal?«

»Tako mislim, pa lahko, da se tudi motim. Mislim, ker je bil odslovljen iz službe, je zažgal in ko je videl poslopje goreti, se je vsled strahu in obupa obesil.«

Sodnik je šel z njim na kraj, kjer visel obešenec na veji in ko je več priro priznalo, da je to Macrin, je sodnik zapisal v protokol: Macrin je hišo zažgal in se nato obesil...

Ljubljanski dogodki.

Ij Poroka. Danes zjutraj se je poročil v franciškanski cerkvi ljubljanski župan dr. Ljudevit Perič z gospodično Golijevo iz ugledne ljubljanske rodbine. Bilo srečno!

Ij Poročil se je včeraj v škjabski cerkvi g. Otmar Ogrin, sin obč. svet. g. Ogrina, z gđ. Minko Rusovo. Bog daj srečo!

Ij Umrla je 6. t. m. v starosti 17 let gđ. Draga Likovič, gojenka III. letnika ljub. učiteljskega. Pokopnica je bila članica marijanske družbe pri urušinkah in krožka Orlic-dijakinj. Bila je kot tiha in vestna deklica vsem priljubljena. R. t. p.

Ij Oseba vest. Delegat ministristva financ v Ljubljani, dr. Karol Šavnik je v soboto 11. t. m. službeno odpotoval v Belgrad, od koder se predvidoma povrne v desetih dneh.

Ij Bolezen poslanca Deržića. Po Jugoslavije povzemamo, da je poslanec Deržić težko oboliel in da mora po nasvetu zdravnikov najmanj za mesec dni na jug.

Ij Društvo stanovanjskih najemnikov za Slovenijo s sedežem v Ljubljani, opozarja, da se vrši prihodnja javna odpora seja v sredo, dne 8. februarja 1922. l. ob 20. uri v Mali dvorani Mestnega doma. Društvena pisarna daje članom dnevnice od 18. do 20. ure informacije Sv. Petra cesta št. 12, pritrilčno, deano.

Ij Šolski uspehi na ljubljanskih srednjih šolah so bili v prvem polletju precej slabi, vendar za 20 odstotkov boljši od lanskega leta. Najslabše se je odrezala višja realka, na kateri je padlo 40 odstot. vseh učencev.

Ij Sneg dela velike stroške! Od 22. do 29. jan. t. l. je izplačala mestna občina okrog 200.000 K za kidanje snega. Ker je med tem časom padel novi »nebodigatreba«, bo treba seči spet tako globoko v blagajno.

Ij Konj na policiji. Neki posestnik iz Šiške se je odpeljal s svojim iskrim konjičem v Šiške, kjer ga je pustil pred gostilno brez jedi in pijače, kar se je zdelo brzongemu razgetu tako za malo, da jo je popihal kot vihar proti Ljubljani, kjer ga je prišla neusmiljena roka postave za uzdo in odpeljala na policijo. Gospodarja so seveda na policiji za nekaj kron obremenili, gospodar konja v hlevu pa za nekoliko — betin.

Ij Polcija na konju. Ker se zadnje čase dogajajo po mestu razne tatvine, storilcev pa roka postave ne more dovolj hitro prijeti, so se pojavile v Ljubljani vesti, da bi uvedli polcijo na konjih po vzgledu večjih evropskih mest — — —

Ij Umrl je invalid g. Anton Krainar z Hlovice pri Ljubljani. N. p. v. m.!

Ij Mestna zastavljalnica ima tomesčno dražbo junila 1921. leta zastavljenih predmetov dne 9. februarja popoldne.

Ij Poštne znamke, vsakovrstne rabljene in nerabljene, posebno jugoslovanske kupuje po najviših cenah v vsaki množini dne 7. in 8. t. m. v hotelu »Union« (številka sobe pri portirju), od 10. do 12., 14. do 15. in od 17. do 18. ure Izidor Steiner, trgovec s poštami znamkami iz Broda na Savi. Kupi tudi fine antikvite.

Naša društva.

d Rokodelski dom. Danes zvečer se vrši v društveni dvorani skopično predavanje o zasutem mestu Pompejih. Povabljeni vsi, ki so zanimajo.

Kultura.

k Nova knjiga. Konec tega meseca bo dotiskana tretja zbirka dr. Opekovič govoro: O dveh grehih. Trinaest govoro za moralo. To so govori o dveh silnih poželenjih naše dobe: poželenju mesa (venerizem) in poželenju oči (mamonizem). Publikacija izide zopet v založbi Prodajalne K. T. D. H. Ničman v Ljubljani, kjer se sprejemajo tudi že takoj priave zanj, dasi ji cene še ni mogoče natančno naprej določiti. Vsekako tudi pri — Pri tej priliki opozarjamo, da je druga zbirka istega avtorja, »Za resnico« (7 Din po pošti 8 Din) pač na razpolago še vedno naraščajoči dragini v tiskarni ne bopresegalaspoštovred 10 Din. nekaj sto izvodov, prve Brez vere (4 Din po pošti 5 Din) pa v najkrajšem času ne bo več dobili.

k Zbornik za umetnostno zgodovino. Izšla je 3.—4. številka tega lista, ki prinaša naslednje vsebino: Dr. Fr. Stele: Gotske freske na Jezerskem. — Jos. Dostal: Iz Langusove ostaline. — Viktor Steska: Kipar Alojzij Progar. — Vojeslav Molč: Bizanc in Orient. — Izidor Cankar: Umetnost v krščanskem slovstvu 2. stoletja. — Varstvo spomenikov. — Narodna galerija. — Književnost. — Bibliografija. — Razstave. — Razno. — Tudi ta dva zvezka sta bogato ilustrirana z dobro uspešimi fotografijami slovenskih gotskih fresk. S tem snopičem je prvi letnik zaključen. Prva številka prihodnjega letnika začne objav-

lati umetnostni popis Slovenije. Naroča se pri Umetnostno-zgodovinskem društvu v Ljubljani, cena prvega letnika 100 K.

Dolarski princ pred sodiščem.

Zborno sodišče ljubljanske deželne sodnice je pričelo danes razpravljati o znani zadevi tatvin v ekspedicijski ljubljanske gavne pošte, v kateri je bilo od jeseni 1919 zaposlenih več moških moči. Med njimi so bili tudi današnji obtoženci: oženjeni poštni aspirant Banovec Ernest, poštni oficijant Jean Maks, poštni aspirant Azzelini Alojzij, poštni aspirant Favetti Maks, visok šolec turist Mirko Prosen, poštni aspirant Klampfer Rudolf, poštni oficijal Šaka Štefan, poštni aspirant Rapotec Fr. in poštni oficijant Hribar Raiko. V ekspedicijski poštašni poštne službe v plombiranih vrečah pisma. Vreče so uslužbenec odloži, raztresli pisma na mizo, jih sortirali in dali v pripadajoče lim predale omar. Poslujoče osobe sta poštne nadzirala dva, po noči pa en kontrolni organ. Od jeseni 1919 do koncem oktobra 1920 so kontrolirali v ekspedicijski nadzorobor Jakob Kobe, Anton Wolf in Leo Vizian. Poštno ravnanstvo je zvedelo, da v ekspedicijski ne mora biti vse v redu, ker Banovec, Azzelini, Rapotec in Prosen zelo zapravljajo, pišajočje v uradu in izven nje, v družbi žensk in da se vozijo na izlete. Govorilo se je, da obdženi verjeto z znankami in valutami ter, da je Banovecova mati med vojsko pridobila milione in da pošila Rapotecu nedevoja mati iz zasedenega ozemlja lire, s katerimi Rapotec kupuje. Dne 3. aprila 1920 je izšlo na Terezio Dolenc naslovljeno iz New Yorka došlo priporočeno pismo, vsebujoče ček na 2000 K, kateri je bil izplačan od ljubljanske kreditne banke. Cek je ukradel poštni aspirant Strniša, kateri je pobegnil po izvršitvi tatvine v Ameriko. Medtem so pričale od vseh strani prijave, da s bili iz ameriških pisem ukradeni dolari. Poštno ravnanstvo je meseca aprila 1920 naprosilo policijo naj nadzira obtožence, kateri so imeli v ekspedicijski oravka z ameriški pismi. Ko je bil poštni oficijant Milan Detalo premeščen iz Ljubljane v Mokronog, je dne 20. novembra 1920 rekel poštneemu ravnanstvu Juncu: »Jaz moram proč, tatovi pa ostanejo v Ljubljani!« Gospod Junc je o tem izreku precej poročal ravnanstvu Kurentu, kateri je stavil Detalo na odgovor in zahteval, naj pove, kdo pri pošti krađe. Detalo se je nekoliko obotavljalo, nato pa izjavil, da krađejo Banovec, Azzelini in Rapotec. Banovec je 29. novembra 1920 na policiji priznal svojo krivdo in soobdolžil Juncu, Azzelina in Favetija. Privrati je kradel koncem oktobra ali začetkom novembra 1919. Videl je, da je Jean imel okoli osem ameriških pisem domov. Sam je tudi jemal pisma domov in si priklasil 260 dolarjev iz njih. Na Azzelinovem stanovanju je sredi februarja 1920 sežgal 70 do 75 ameriških pisem. Skupno z Azzelinom sta odnesla približno enajstkrat vselej po 20 ameriških pisem, jih odloila in našla v njih okoli 20 dolarjev vsakokrat v njih, katere sta si razdelila. Banovec e sredi februarja 1920 videl Favetija odpirati ameriška pisma. Na Banovecovo vprašanje, kaj da dela, je Favetti odgovoril: »Kaj misliš, da ne vem, da tudi ti in drugi tako delate.« Drugo jutro in potem še dva ali trikrat sta Banovec in Favetti vzela vsakokrat po kakih 20 ameriških pisem, jih odloila, vzela iz njih dolarie in jih nato sežgala. Banovec je obremenil tudi Šaka in Rapotca, ker je videl Šaka, da je skril pod kapo 2 ali 3 ameriška pisma. Rapotec je pa v ekspedicijski pisarni odpiral. Maks Jean je priznal, da je spoliral pisma, toda da ni dobil dosti več kakor 50 dolarjev. V Jeanovem stanovanju so oblasti zaplenile 757 pisem, med njimi 22 takih, v katerih je rečeno, da so jim bili priljubljeni zneski po 1, 2, 5, 10, 15, 30 in celo 111 dolarijev skupni vzeti čez 209 dolarjev. Alojzij Azzelini je na policiji povedal, da je Banovec predovoril spolirati ameriška pisma in da je kasneje deal na lastno pest. Svoje priznanje je Azzelini vzdrževal še 6. decembra 1919 in 1. aprila 1920 da pa pri zaslišanih 20. septembra in 19. novembra 1921 preklcal, rekoč, da če je živel čez vsjo plačo, je to lahko storil, ker je zaslužil veliko denarja z veriženjem z valutami in z drugimi sredstvi. Povedal je, da mu je Hribar, kateri je nadzoroval tisk poštne znamke, prinesel 15 pol. katere je prodal Rapotecu, ki mu je dal 2600 K, od katerih je izročil Hribarju 800 K. Azzelini je tudi priznal, da je občeal s Franciško Thalerjevo in Pavlo Novakovo, dasi je bil takrat bolan. V preiskavi je skušal vplivati na Banovca, da bi preklcal svoje izpovedi. Doznano je, da je Azzelini v gostinah, kavarnah in izletih izdal velikanske svote, da je posodil dr. Bohincu 7000 kron, Franciški Thalerjevi 5000 K in da je dal kuharici Thalerjevi 5000 K. Maks Favetti je priznal, da je kradel strozi osem mesecev. Mirko Prosen je priznal, da je ukradel vsega skupaj čez 80 dolarjev, za katere je dobil okrog 8000 K, ki jih je večinoma pri »Perlešu« zapil. Prosen je povedal, da so bili on in drugi uslužbenec in kontrolni organi tudi v službi huiše, kakor v gostinah. Rudolf Klampfer je na policiji dne 6. decembra 1920 in preiskovalnemu sodniku 13. decembra 1920 priznal, da si je prilastil kakih 100 navadnih ameriških pisem in vzal iz njih 30—40 dolarjev, katere je v kavarni Slon prodal. Pozneje je Klampfer svoje priznanje preklcal. Šaka Štefana obtožence Banovec, Prosen in Rapotec. Rapotec sicer zanikava vsako krivdo, toda Banovec ga je videl, kako je pri svoji mizi odpiral ameriška pisma. Kar tiče znamk, katere mu je prinesel Azzelini, trdi Rapotec, da ni vedel, da so bile ukradene. Raiko Hribar je priznal, da je otnesel iz tiskarne 15 pol. bliših predtisikov znamk, ki so prišle v makulaturo, katere je oddal Azzelinu, ta pa Rapotecu.

Senatu predseduje svetnik dr. Skaberne, votanti so nasvetnik Bulovec in svetniki dr. Mohorič, dr. Kaiser in Pernuš, obtožb. zastona prvi državni pravdnik Dominico; obtožence zagovarjajo: Banovec in Hribarja dr. Svigeli, Jeana dr. Tekavčič, Azzelina dr. Krivic, Favetija dr. Puc, Prosen dr. Kokali, Klampferja dr. Fettich, Šako dr. Ivo Tavčar ml. in Rapotca dr. Jelenc.

Širite „NOVI ČAS“

Izdaja konzorcij »Novega Časa«.
Urednik in odgovorni urednik Franc Kromžar,
Tiska Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.